

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobců: **a) N. K., a b) R. K., zast.** Mgr. Alicí Huspekovou, advokátkou, se sídlem Plzeň, Náměstí Republiky 29, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 30 Az 214/2003 – 22, 30 Az 232/2003 – 23, ze dne 10. 2. 2005,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovené zástupkyni stěžovatelů, advokátce Mgr. Alici Huspekové, **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 1750 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 1 měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení stěžovatelů nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadli žalobci (dále též stěžovatelé) v záhlaví citovaný rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, kterým byly zamítnuty jejich žaloby proti rozhodnutím Ministerstva vnitra č. j. OAM-973/VL-19-K02-2003, ze dne 15. 7. 2003 a č. j. OAM-972/VL-19-K03-2003, ze dne 7. 7. 2003. Rozhodnutími správního orgánu nebyl stěžovatelům k jejich žádosti udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně žalovaný rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle ust. § 91 zákona o azylu.

Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný postupoval správně a v souladu s ust. § 12 zákona o azylu, pokud stěžovateli azyly neudělil, neboť skutečnosti, které uvedli, nelze podřadit žádnému z důvodů pro udělení azylu, které toto ustanovení předvídá. V souladu se zákonem jsou i rozhodnutí žalovaného podle ust. § 13 zákona o azylu, o tzv. azylu za účelem sloučení rodiny, neboť u stěžovatelů tento důvod není dán. Rozhodnutí žalovaného podle ust. § 14 pak podléhají soudnímu přezkumu pouze po formální stránce a po stránce věcné jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem. Žádná taková pochybení krajský soud neshledal. Žalovaný nakonec postupoval i v souladu s ust. § 91 zákona o azylu, nezjistil-li v případě stěžovatelů existenci překážek vycestování, neboť z informací o zemi původu a z údajů uváděných stěžovateli nelze učinit závěr, že by náleželi k osobám ohroženým skutečnostmi vypočtenými cit. ustanovením. Žalovaný tak podle krajského soudu zjistil skutkový stav dostatečně pro posouzení udělení azylu žalobcům a napadená rozhodnutí jsou dle jeho názoru v souladu se zákonem. Proto žaloby podle ust. § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) jako nedůvodné zamítl.

V podané kasační stížnosti stěžovatelé tvrdí porušení předpisů o řízení správním orgánem, konkrétně ust. § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť žalovaný podle stěžovatelů nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci. Dále mají stěžovatelé za to, že důkazy, které si správní orgán pro rozhodnutí opatřil, nebyly úplné, čímž opět porušil ust. § 32 odst. 1, jakož i § 34 odst. 1 správního řádu, a nemohl tudíž správně posoudit pro rozhodnutí podstatné otázky skutkové a právní. Rozhodnutí žalovaného podle nich nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně.

Stěžovatelé mají za to, že jim měl být udělen azyl podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť náleží do sociální skupiny podnikatelů, která je na Ukrajině ohrožena kriminálními živly. Stěžovatel b) byl zbit tak, že musel být hospitalizován. Na policii se neobraceli, protože ta uvedená jednání podporuje a často s podsvětím spolupracuje.

V dalším textu stížnosti se stěžovatelé odvolávají na Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydané Vysokým komisařem OSN pro uprchlíky v lednu 1992 v Ženevě, konkrétně na čl. 53, podle kterého se může stát, že žadatel byl podroben různým opatřením, která sama o sobě ještě nepředstavují pronásledování, ale jsou v některých případech spojena s dalšími zápornými faktory, a v konečném součtu pak mohou vyvolat efekt, který může opravňovat k tvrzení o opodstatněnosti pronásledování na kumulativním základě, a čl. 43, podle něhož se opodstatněné obavy z pronásledování nemusejí nutně zakládat na vlastních zkušenostech žadatele. To, co se stalo jeho přátelům, příbuzným a dalším členům stejné rasové nebo společenské skupiny, může totiž dokládat, že jeho obavy jsou opodstatněné. Stěžovatelé proto žádají Nejvyšší správní soud, aby rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně žádají, aby byl jejich kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 6. 6. 2005 popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkazuje přitom na správní spisy, zejm. na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatelé učinili během správního řízení, a na vydaná rozhodnutí. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Ze správního spisu zjistil Nejvyšší správní soud tyto pro posouzení věci rozhodné skutečnosti: Žádost o udělení azylu podali stěžovatelé dne 8. 3. 2003. Pohovor k žádosti byl s oběma proveden dne 5. 5. 2003 v pobytovém středisku v jazyce ruském za přítomnosti tlumočnice. Ukrajinu stěžovatelé opustili z důvodu problémů s neznámými vyděrači. V září 2002 si otevřeli ve své vesnici obchod s potravinami. Asi po půl roce se dostavili neznámí muži a řekli, že jim musí platit „za ochranu“, a to i zpětně. Jednorázově tak požadovali asi 1000 dolarů, na splátky nepřistoupili. Peníze nebyli stěžovatelé schopni zaplatit, zavřeli proto obchod a odjeli k rodičům manžela stěžovatelky a). Když se stěžovatel b) vrátil podívat se na obchod, čekali tam na něj vyděrači a zbili jej tak, že musel být hospitalizován. Incident nikam neohlašoval, neboť by mu to nijak nepomohlo. V zemi vládne korupce. V případě návratu by stěžovatelům hrozilo pokračování problémů s vyděrači, kterých se bojí. Nepochybně by po nich chtěli, aby zaplatili dluh i s úroky, které narůstají i po dobu, co jsou stěžovatelé v ČR. Pokud by nezaplatili, vystavili by se nebezpečí ohrožení života. Jiné problémy než výše uvedené ani se státními orgány na Ukrajině neměli.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti, avšak dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatelé napadají rozsudek krajského soudu z důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřují v tom, že bylo v jejich případě chybně aplikováno ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, a to proto, že dle svého přesvědčení jsou na Ukrajině pronásledováni jako příslušníci sociální skupiny podnikatelů.

Nejvyšší správní soud se proto primárně zabýval otázkou, zda lze ukrajinské podnikatele považovat za sociální skupinu ve smyslu zákona o azylu. Jak již dříve zdejší soud judikoval, je určitá sociální skupina ve smyslu § 12 zákona o azylu, skupinou osob, *kteřá se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotýčných osob* (publikováno ve Sb. NSS pod č. 364/2004; podle rozsudku ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 - 60), resp. společenský útvar, *jenž je určitelný natolik přesně, aby byl vůbec způsobilý k pronásledování. Příslušnost k sociální skupině je totiž nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může ČR poskytnout ochranu i z jiných důvodů motivujících k pronásledování než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování, jenž nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám* (podle rozsudku ze dne 14. 1. 2004, č. j. 2 Azs 69/2003 - 48, www.nssoud.cz).

Z uvedených judikátů vyplývá, že aby bylo možno určitou skupinu osob vnímat jako sociální skupinu v azylově relevantním smyslu, je třeba, aby motivujícím důvodem pronásledování byla právě příslušnost k této skupině. Nejvyšší správní soud zde nechce zpochybňovat, že určité vrstvy podnikatelů na Ukrajině jsou vystaveny nátlaku ze strany organizovaného zločinu, včetně fyzického násilí. Jedinou motivací takového chování je však materiální obohacení těchto zločineckých struktur. Podnikatelé zde tedy nejsou pronásledováni pro svou příslušnost k uvedenému stavu, nýbrž proto, že potenciálně mohou disponovat hmotnými statky, o které je tyto struktury hodlají připravit. V daném případě proto nelze hovořit o sociální skupině podnikatelů ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu,

neboť zde nejsou pronásledováni z důvodu příslušnosti k tomuto stavu. Závěr žalovaného, jakož i soudu, že stěžovatelé nemají odůvodněný strach z pronásledování z azylově relevantních důvodů je tudíž zcela správný a důvod kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) proto není naplněn.

Důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) pak stěžovatelé spatřují v porušení procesních předpisů správním orgánem, konkrétně § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 správního řádu.

Ze správních spisů Nejvyšší správní soud zjistil, že jsou v nich založeny žádosti o udělení azylu, protokoly o pohovorech k žádostem o udělení azylu, které byly se stěžovateli provedeny, jakož i že měl správní orgán pro posouzení stěžovateli uváděných skutečností k dispozici mimo jiné zprávy MZV USA o situaci v oblasti dodržování lidských práv na Ukrajině v roce 1999 až 2002, Informace MV VB o zemi – Ukrajina z října 2002, informace MZV ČR z let 1999 až 2003 a informace o Ukrajině z infobanky ČTK. Tyto listiny jsou podle Nejvyššího správního soudu řádným podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí. Na základě těchto zjištění posoudil Nejvyšší správní soud rozhodnutí žalovaného a dospěl k závěru, že tento se porušení stěžovateli označených ustanovení správního řádu nedopustil. Výpovědi samotných stěžovatelů ve správním řízení a podklady zajištěné správním orgánem o situaci na Ukrajině představovaly potřebné podklady pro rozhodnutí a žalovaný tak dostal své povinnosti zjistit přesně a úplně skutečný stav věci (§ 32 odst. 1 správního řádu). Lze také konstatovat, že správní orgán použil k dokazování prostředků, které nepochybně vedly ke zjištění, resp. objasnění skutečného stavu věci, a které jsou v souladu se zákony, resp. byly zákonným způsobem získány a provedeny. Nedošlo tedy ani k porušení § 34 odst. 1 správního řádu. Samotná rozhodnutí žalovaného o neudělení azylu stěžovatelům tudíž vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci, a po ověření, že rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákony, orgánem k přijetí takového rozhodnutí příslušným a že obsahuje předepsané náležitosti, nemohl Nejvyšší správní soud přisvědčit ani námitce porušení § 46, resp. § 3 odst. 4 správního řádu. Proto Nejvyšší správní soud neshledal naplnění stěžovateli tvrzeného důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Co se týká odkazu na články Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, není z kasační stížnosti zřejmé, jaké „záporné faktory“ či zkušenosti dalších osob mají stěžovatelé na mysli, a jakým způsobem by tedy měly citované články dopadat na jejich konkrétní případ. Nejvyšší správní soud proto k těmto odkazům nepřihlížel.

Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek netrpí vadami podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) ani b) s. ř. s. a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Vzhledem k ust. § 78b odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatelé neměli ve věci úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný měl ve věci úspěch, prokazatelné náklady řízení o kasační stížnosti mu však nevznikly. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovené

zástupkyni stěžovatelky Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden hlavní úkon právní služby dle ust. § 11 odst. 1 písm. b), § 12 odst. 4, § 9 odst. 3 a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 1600 Kč a režijní paušál dle ust. § 13 odst. 3 cit. vyhlášky ve výši 150 Kč. Náklady právního zastoupení stěžovatelky nese dle ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 9. srpna 2006

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu